

ÚT HEIMURIN

ÖR AKTUELT:

Vinna meira enn kemur í lönarposan

Sosialir góðar nærur ein fjórða partur av lön starvsmanna. Arbeidarnir vinna 14,1 pst. við óbeinleidis lön

Hvat teir vinna aftrat lönini

Arbeidarnir pst. aftrat lönini	Starvsfólk. pst. aftrat lönini
Fritidarlön 6,6	6,3
Heilidagslön 2,5	3,2
Sjúkralön 0,5	—
Vanlukutrygging 1,3	0,4
Onnur sjúkráhljál 0,3	0,2
Fráfaringar- og deyðshjál 0,3	8,3
Hjál til lön 0,4	0,5
Lækna- og heilsueftirlit 0,1	0,1
Fritidastudningur 0,1	0,1
Studningur til fritidararbeiði 0,1	0,3
Felagsskrivstova v. m. 0,1	0,1
Bústaður v. m. 0,1	0,3
Aðrir sosialir góðar 1,5	2,1
Til ymiskar grunnar 0,2	0,4

Ialt: 14,1 22,3

VIT VINNA NÖGVA MEIRA, ENN TAÐ, SUM LIGGUR Í LÖNARPOSANUM, VERÐUR SAGT Í AKTUELT; SUM VIÐ GERÐ LÖNARMÁL DÖNSKU ARBEIDARANNA OG STARVSMANNA. Í MEÐAL ER INNTÖKA ARBEIDARANNA 14,1 PST. MEIRA, ENN ÚTGOLDIÐ VERÐUR Í BEINLEIÐIS LÖN, OG STARVSFÓLKID FÆR UPPAFTUR MEIRA NEVNILIGA 22,3 PST. TAÐ ER KANING, SUM UMFATAR 230.000 ARBEIDARAR OG 67.000 STARVSFÓLK, ID VÍSIR HESI ÖRSLIT. HER ER IKKI TALAN UM EYKA-INNTÖKU AFTRAT TIÐ VANLIGA ARBEIDINUM, MEN ÓBEINLEIÐIS INNTÖKU, LÖNTAKARARNIR FÁA SUM FRITIDARLÖN, SÚKRALÖN, SOSIALAR GÓÐAR, VANLUKKU, AVLAMIS- OG ARBEIÐSLOYSISTRÝGGING O. S. FR.

4 milliardir í lön

Tað er Dansk Arbejdsgiverforbund, sum hevur gjørt hesar kanningar, sum byggja á frásagnir frá 1533 fyrítøkum. Tær lata 3920 mill kr. í lön um árið.

Tað er munur á, hvat tær ymisku fyrítøkurnar lata í óbeinleidis lön.

Hvat arbeidarnum viðvík, er henda óbeinleidis lönin frá 10 uppi 25 pst. og hjá starvsfólkunum frá 14 uppi 38 pst. av nettulönini.

Sosialu góðarnir eru mestir á høvudsstaðnum og størstir á teimum størstu fyrítøkunum.

Upplysningarnir, sum út eru komnir í stórir frágreiðing, bera heitið »Virksomhedernes indirekte personaleomkostninger« — ella sum tað vanliga verður nevnt »sosialir góðar.«

Hesir umfata bæði lögfestar sosialar góðar, og góðar, sum vunnir eru við samráðingum partanna millum og sáttmálabundnir.

HVÖRJI ERU

EYKAGJOLDINI

Lögfestar góðarnir eru fritidarlönin, sjúkralön, útgjöld frá vanlukku-, avlomis- og arbeidsløysis-

tryggingini. Lönin fyra skelvar heilidaginar, t. d. 2. júlí, og hvítusunnudag, er sáttmálabundin.

Hesar óbeinleidis lönir skulu arbeidsgjevarnir gjalda, og tær umfata 10,9 pst. av teimum 14,1 pst.

Hjá starvsfólkunum eru hesar óbeinleidis lönirnar 9,9 pst.

Hini gjöldini eru av ymiskum slag, t. d. útreiðslur til pensjónir, læra, lækna- og heilsueftirlit, ítróttarhóllir, arbeidarafeløg, felagsskrivstovu, starvsmanna- og arbeidara-bústaðir, matstovu, barnagarðar, voggstovu, arbeidsskuleið o. a.

Mett uppá hvønn arbeidstíma er fritidarlönin 40 oyru um tíman, lönin fyri skelvar heilidagar 15 oyru, aðrir sosialir góðar 9 oyru og lögfestar vanlukutrygging 8 oyru.

Mett uppá hvønn arbeidstíma er pensjónsgjaldið hjá starvsfólkunum 72 oyru um tíman, fritidarlönin 54 oyru, lön fyri skelvar heilidagar 27 oyru og aðrir sosialir góðar 18 oyru.

Venuliga er hetta ikki smápeningur aftrat tímalönini.

STÖRSTU FYRÍTÖKURNAR

GJALDA MEST EYKALÖN

Kanningarnar vísa, at tær størstu fyrítøkurnar lata nógva mest í sokallaðari sjálvbodnari lön.

Til bæði arbeidarnar og starvsfólk er sjálvbodna lönin fyra ferðir so stór hjá fyrítøkum við fleiri enn 1000 arbeidarnum sum hjá fyrítøkum við bara 25—50 arbeidarnum.

Örsekin er fyrst og fremst tann, at tær stóru fyrítøkurnar lata nógva meira til matstovu og arbeidsskuleið. Hjá starvsfólkunum er tað serstakliga pensjónsgjöldini, ið skapa munin.

91 pst. av starvsfólkunum arbeida í fyrítøkum, sum hava serstakar pensjónsfyriskipanir, meðan bara 6 pst. av arbeidarnum koma undir slikar skipanir.

Kanningarnar vísa, ógvuliga stóran mun á pensjónsútreiðslunum í dag og í 1956, tá seinasta kanning varð gjord.

Tá vóru sosialu góðarnir hjá arbeidarnum 13,6 pst., nú 14,1 pst. Og hjá starvsfólkunum vóru teir 22,3 pst. í 1956, nú 22,6 pst.

Í ÖÐRUM LÖNDUM GJALDA

ARBEIÐSGEVARARNIR MEIRA

Um ein nú leggur aftrat, at fyrítøkurnar við skattum eisini gjalda

ein part av allari sosiallöggevund, verða prosentini enn størri, men hvat hesum viðvík, eru fyrítøkurnar ikki annarleiðis stillaðar enn allar aðrir borgarar landsins.

Í hesum sambandi er vert at nevna, at meðan mestiparturin av sosialu góðunum til borgarar landsins verða goldnir av tí almenna, so eru tað arbeidsgjevararnir í öðrum löndum bera ein nógva størri part av hesum kostnaði.

Ráðharraskifti:

Alexander Frederik Douglas-Home

Hvor er nýggi bretski forsetisráðharrin, fjúrtandi jallurin av Home (Alec nevndur millum vinir), sum 60 ára gamal tekur við forsetisráðharrastarvinum í Bretlandi?

Home er skoti eins og Macmillan, og ovastur í einari ætt, sum eigur try stór góðs og nógva jorð aftrat. Eittin hevur harðabla søgu. Hon var undir boarakrignum um bobað á báðum síðum, fremstu menn í ættini hava sitið fastir, og ognirnar tiknar frá teimum. Ofta hevur ættin havt eitt orð at sagt, tá talað hevur verið um áhugamál Skotlands, Onglands ella Commewelths.

Nýggi forsetisráðharrin hevur gingið á Eton og lisið søgu í Oxford. Beinavegin sum hann hevði tikið prógv, fór hann uppí politikk — og fyrst og fremst talsmaður hjá teimum konservativu í Edinburg. Hann gjordist seinri for-

maður flokksins, varð uppstillaður í 1929, men ikki valdur. Tvey ár seinri eydnaðist tað honum at verða valdur í Lanark í Skotlandi. Tingmaður var hann nærum alla tíðina, hagar til hann automatiskt kom í Yvirkúsið, tá faðirin doyði í 1951.

Í 1936 var hann parlamentskrivari hjá Neville Chamberlain og í fylgi hansara undir München-samráðingunum í 1938.

Í hesum árum vann hann størri og størri álit í konservativa flokkunum, og í 1939 varð hann valdur til næstformann í aðalstjórn flokksins.

POLITIKKARI

VIÐ RYGGI

Undir seinra heimsbardaga noyddist hann skjótt at fara úr herinum orsaka av tuberklum í rygginum. Hann lá sjúkur í fleiri mánaðir, varð síðan skorin og mátti liggja í gipsi í tvey ár. Tá hann aftur fór uppí politiska arbeiðið segði hann:

»Skurður min hevur gjørt, at tað ógjørliga er eydnast; at skapa rygg í ein politikara ...«

Tá teir konservativu komu til ræðið í 1951, gjordist Home ráðharrin fyri Skotland. Seinri — undir Eden — varð hann ráðharrin fyri Commewelth. Hetta tíðarskeiðið víðjaði hann fleiri av löndunum í bretska heimsveldinum, bæði í Asiu og Afriku, fleiri ferðir. Aftaná syndabukka-útreinsing Macmillans í 1960 varð Home settur í uttanríkisráðharrasessin hjá Selwyn Lloyd.

Nú hevur hann sagt aðalheitið frá sær fyri at kunna sessast í Undirhúsinum. Í framtíðini verður hann kallaður Alexander Douglas-Home.

POLITIKKUR

TJÓÐVELDISMENN SKULKA SÆR UNÐAN

TJÓÐVELDISMENN KENNA SEG IVALEYST IKKI HEILT VÆL Á BASINUM HJÁ HINUM PARTINUM AV AFTURHALDINUM Í LANDSTYRINUM, HAR TEIR VERULIGA FØRA EIN MEIRA DURKDRIVNAN SAMBANDSPOLITIKK ENN SAMBANDSLOKKURIN NAKRANTHÍÐ HEVUR GJØRT

»DANISERINGSGULLIÐ«

OG TJÓÐVELDIÐ

Mikil var tann orðaleikur, ið tjóðveldismenn nýttu móti seinasta landsstýri og serstakliga P. M. Dani, tí hann forkom Føroyum av tí mikla daniseringsgullinum til hoga rentu, ið hann dró til landið.

Hetta mátti steðgast, tí um framhildið varð við hesum, vildu vit ganga til grundur sum tjóð.

Eingi dýr lön úr Danmark! Lán á alheims-peningamarkaðinum til 0 pst. rentu, var herrópið!

Tjóðveldismenn hava higartil ikki útvega eitt oyra til landið, men hava tikið við öllum teimum lánum, ið P. M. Dani og hansara landsstýri høvdu útvegað ella fingið tilsonu um.

Men tað vóru jú hesar miljónirnar, tjóðveldismenn vildu forða — og vunnu atkvøður uppá til seinasta val.

Ikki lögdi um teir kenna seg illa og ikki tora at siggja veljarum sum frítt og beint í eyguni.

Vist eru tjóðveldismenn vanfr við bluff — men eitt mark er fyri, hvussu langt veljarar lata seg draga av grundleysari og ósannari vitloysispropagandu.

FISKIMARKIÐ

— BARA TÖM ORÐ

Tað er ívaleys rætt, at mangir føroyingar vóru farnir at trúgva, lat fragest álit mundi vera í tjóðveldismönnum, tá talan var um fiskimarkið; men teir finga nakað heilt annað at siggja.

Ikki einasta lyfti, sum tjóðveldiska propagandamyllan spýði úr sær, varð hildið.

Teir lovaðu fiskimarkið út 28. april í ár, ongur samráðingur við danir og ongur samráðingur við bretar.

Fiskimarkið varð ikki flutt út 28. april í ár. Erlendur Patursson var sjálvur til samráðingur við danir og sendi Hákon Djurhuus saman við danum til samráðingur við bretar.

LÖNIR, PRÍSIR,

SKATTUR, TOLLUR

Tað var ikki híssini, sum tjóðveldismenn leikaðu í undan seinasta vali um lönir, prísir, skatt og toll.

Lönirnar upp, prísirnar niður, minni skatt, minni toll og hollari handilspolitikk.

Hvat er hent?

Prísirnir eru hækkaðir í stórumá Eingin hevur fingið lönarhækk-

ing uttan landsstýris- og lögtingsmenn — og hon er stór.

Fiskimenn hava ikki fingið meira minstuløn.

Arbeidarnum hava teir noktað viðgerð av 44 tíma vikuni.

Skatturin er hækkaður.

Umsetingargjaldið er hækkað 25 pst.

Bensingjaldið hækkað 20 oyru.

Nýggjur tollur á sjúkklæði og mangt annað.

Soleiðis royndust hesi miklu lyftini — ikki eitt av teimum heit.

Smádreingjaliga spyr »14. sept.«, hvi øll skuldnir fyri, at einki er hent, burtursæð frá tí, at livilikkindini eru versnað og torførari er at fáa endarnar at røkka saman, skal tveitast á tjóðveldismenn?

Vit spyrja:

Hvor annar skal hava skuldina?

12000 FØROYINGAR

lesa SOSIALIN tvær reisir um vikuna — eisini tær ódýru lýsingarnar. Ein lýsing í SOSIALINUM loysir seg. Verulikan um føroyskan politikk í lotun fært tú best í SOSIALINUM.

Keypið SOSIALIN!
Haldið SOSIALIN!
Lesið SOSIALIN!

Gevio
føroyskar
BARNABØKUR!

Lýsið í SOSIALINUM